

гомеопатичних препаратів. Сік рослини можна використовувати як інсектицид для боротьби з гризунами.

Мета дослідження. Метою роботи було вивчення якісного складу та визначення кількісного вмісту основних речовин сировини чорнокореня лікарського.

Матеріали та методи. Сировину заготовляли у Харківській області: траву – в період масового цвітіння (червень 2020р.), корені – у кінці вегетаційного періоду (жовтень 2020р.). Подрібнену та просіяну сировину екстрагували 50% етанолом, видаляли екстрагент; водний залишок постадійно фракціювали органічними розчинниками: хлороформ, диетиловий етер, етилацетат, бутанол. Отримані фракції досліджували на наявність біологічно активних речовин за допомогою якісних реакцій та хроматографії на папері і в тонкому шарі сорбенту.

Статистичну обробку результатів виконували відповідно до вимог ДФУ 2.0 із використанням програми «SPSS Statistics 26.0».

Отримані результати. Було встановлено, що досліджувана сировина – трава та корені чорнокореня лікарського містять органічні кислоти, серед яких ідентифіковано яблучну, лимонну та аскорбінову кислоти; амінокислоти – аргінін, тирозин, валін, лейцин, метіонін, лізин; моноцукри – D–глюкоза, D–фруктоза; полісахариди. Результати попереднього вивчення речовин фенольної природи свідчать про наявність в сировині гідроксикоричних кислот, серед яких ідентифіковано хлорогенову, кофейну та розмаринову кислоти; фенолкарбонові кислоти представлені галовою кислотою, серед флавоноїдів ідентифіковано кверцитин. Кількісний вміст полісахаридів у траві складав $5,35 \pm 0,18\%$, у коренях – $6,84 \pm 0,22\%$; суми гідроксикоричних кислот в перерахунку на хлорогенову кислоту у траві складав $1,12 \pm 0,02\%$, у коренях – $1,12 \pm 0,02\%$.

Висновки. Результати вивчення якісного складу та кількісного вмісту біологічно активних сполук в траві та коренях чорнокореня лікарського свідчать про перспективність подальшого вивчення сировини з метою створення нових лікарських засобів.

ДОСЛІДЖЕННЯ ВМІСТУ ПАРТЕНОЛІДУ У ОРГАНАХ МАРУНИ ДІВОЧОЇ

Гордей К.Р., Гонтова Т.М.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

95karisha95@gmail.com

Вступ. Маруна дівоча (*Tanacetum parthenium* (L.) Schultz Bip.) – багаторічна трав'яниста рослина, яка широко культивується в країнах Європи та Україні. За результатами численних досліджень трава маруни дівочої виявляє протизапальний, антипіретичний, цитостатичний та спазмолітичний ефекти. Основним напрямком фармакологічної дії маруни дівочої є антимігренозна активність, що доведена низкою досліджень, представлених у Кокранівській базі. Офіційальною ЛРС є трава маруни дівочої. Вимоги до якості сировини відображені у монографії, яка представлена у Європейській, Американській, Американській трав'яній, Британській фармакопєях та Державній фармакопєї України. За вимогами фармакопєй вміст партеноліду у сировині повинен складати не менше ніж 0.2%. Попередні дослідження серій трави підтвердили високу якість вітчизняної сировини. Наразі актуальним є окреме дослідження органів рослини, адже це може підвищити якість сировини та значно зберегти сировинні ресурси.

ВІДКРИВАЄМО НОВЕ СТОРІЧЧЯ: ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Мета дослідження. Дослідити накопичення сесквітерпенового лактону – партеноліду у різних органах маруни дівочої.

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження були кошики, листки та стебла маруни дівочої, заготовлені на території ботанічного саду НФаУ (м. Харків, Україна). Кількісний вміст партеноліду досліджували методом вискоєфективної рідинної хроматографії за методикою, наведеною у ДФУ.

Отримані результати. Вміст партеноліду у окремих органах маруни дівочої варіював від 0.031 до 0.919%. У найбільшій кількості партенолід накопичувався у кошиках та склав $0.919 \pm 0.007\%$. У листках вміст був у 1.6 рази менше, а ніж у кошиках і знаходився на рівні $0.551 \pm 0.001\%$. Накопичення партеноліду у стеблах було найменшим – 0.031%. Високий вміст партеноліду у квітках пов'язаний з тим, що, імовірно, він є компонентом ефірної олії, а на епідермі квіток маруни дівочої локалізуються у великій кількості ефіроолійні залозки.

Висновки. Вперше у органах вітчизняній сировині маруни дівочої досліджено накопичення партеноліду.

Отримані результати свідчать, що найбільша кількість сесквітерпенового лактону накопичується у кошиках маруни дівочої – 0.919%. Отримані дані свідчать про перспективність використання кошиків маруни дівочої для екстрагування партеноліду та збереження сировинного ресурсу.

РОСЛИНИ РОДУ ЖОРЖИНА – ПЕРСПЕКТИВНЕ ДЖЕРЕЛО БІОЛОГІЧНО АКТИВНИХ РЕЧОВИН

Гуріна В.О., Новосел О.М., Король В.В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

viktoria.gurina2001@gmail.com

Вступ. Жоржина – рід багаторічних, декоративних рослин, що належить до родини Айстрові. Рід об'єднує, за різними даними, від 4 до 24 видів, поширених переважно в гірських районах Мексики, Гватемали, Колумбії. Налічується близько тридцяти видів і близько 15000 сортів жоржин. Рослини даного роду мають м'ясисте, бульбоподібно-потовщені корені. Надземна частина рослин щорічно відмирає до кореневої шийки. Стебла прямі, гіллясті, гладенькі або шорсткуваті, порожнисті, до 250 см заввишки. Листки перисті, іноді двічі або тричі перисті, рідше цілісні, 10-40 см завдовжки, різного ступеня опушені, зелені або пурпурові, розташовані супротивно. Суцвіття – кошики. Обгортка чашоподібна, що складається з 2-3 рядів зелених листочків, зрощених в основі. Крайові квітки язичкові, великі, різного кольору і форми; серединні – трубчасті, золотисто-жовті або коричнево-червоні. Плід – сім'янка.

Мета дослідження. Аналіз та узагальнення даних літератури щодо стану досліджень рослин роду Жоржина.

Матеріали та методи. Ретроспективний аналіз наукової літератури за обраною темою.

Отримані результати. Хімічний склад роду *Dahila* Cav. ще не до кінця вивчений. Згідно даних літератури, найбільш вивченою сировиною є коренебульби. Вони містять вуглеводи – інулін (16-50 %), пектинові речовини (0,5-4 %); фенольні сполуки (до 1 %) – гідроксикоричні кислоти (корична та *n*-кумарова кислоти), фенолкарбонові кислоти (галова та